

Приложение № 1 към Заповед

19.7.2024 г.

X ЛС-04-279/19.07.2024

Signed by: Albena Yordanova Angelova

МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО

**НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ ЗА ПОДПОМАГАНЕ И КОМПЕНСАЦИЯ
НА ПОСТРАДАЛИ ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ**

**Формуляр за правата на пострадалите от престъпления, съгласно чл. 6а, ал. 2 от
Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления**

**ПРАВО НА БЕЗПЛАТНА ПСИХОЛОГИЧЕСКА КОНСУЛТАЦИЯ И ПОМОЩ И
ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОДСЛОН ИЛИ ДРУГО ПОДХОДЯЩО ВРЕМЕННО
НАСТАНЯВАНЕ НА ПОСТРАДАЛИТЕ ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ**

Право на безплатна психологическа консултация и помощ от държавата по **Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления** имат български граждани или граждани на държави - членки на Европейския съюз, както и чужди граждани в случаите, предвидени в международен договор, по който Република България е страна.

Когато пострадалият е починал в резултат на престъплението, правото на подпомагане преминава върху неговите наследници или върху лицето, с което се е намирал във фактическо съжителство.

Безплатната психологическа консултация и помощ се предоставя на пострадали и членовете на тяхното семейство, претърпели имуществени и неимуществени вреди от престъпления от общ характер

Безплатната психологическа консултация и помощ се предоставя от специалисти – психолози от организациите за подкрепа на пострадали, съобразно нуждите на пострадалия и психологическото му състояние.

Молба за предоставяне на безплатна психологическа помощ се подава до избрана от пострадалия организация за подкрепа на пострадали, като в нея се посочват трите имена гражданство, дата и място на раждане, постоянен и настоящ адрес, дата, място и обстоятелства на извършване на престъплението, датата, на която пострадалия е уведомил компетентните органи за извършеното престъпление и основанията за търсене

на психологическа консултация и помощ. Към молбата следва да се приложат копия на документите, които да удостоверяват посочените от пострадалия факти и обстоятелства, свързани с престъплението.

Организациите за подкрепа на пострадали осигуряват подслон или друго подходящо временно настаняване на пострадалите от престъпления, за които е налице непосредствен риск от вторично и повторно виктимизиране, сплашване и отмъщение. Подслонът или друго подходящо временно настаняване се осигурява за срок до десет дни въз основа на молба на пострадалия от престъпление.

ОРГАНИЗАЦИИ, КОИТО ПРЕДОСТАВЯТ УСЛУГИТЕ:

За съдебните райони на Апелативен съд/Прокуратура – София, Пловдив, Бургас, Варна и Велико Търново, се обърнете към:

ФОНДАЦИЯ „ЦЕНТЪР НАДЯ“

Тел./факс: 02 981 93 00; 0888 626 085

Е-мейл: centrenadja@abv.bg

ПРАВО НА ПРАВНА ПОМОЩ

В наказателното производство пострадалият, като частен обвинител, частен тъжител, граждански ищец и граждански ответник, може да упълномощи повереник, срещу заплащане, съгласно Закона за адвокатурата, който да защитава неговите интереси.

Право на безплатна правна помощ по реда на Закона за правната помощ

Безплатната правна помощ се изразява в:

- консултация и/или подготовка на документи с оглед постигане на споразумение преди започване на съдопроизводството или за завеждане на дело за започване или провеждане на производство за издаване на индивидуален административен акт и/или неговото оспорване по административен ред, включително консултация и/или подготовка на документи по глава пета "а", раздел II;

- процесуално представителство.

- представителство в извънсъдебни процедури.

Пострадалият има право на безплатна правна помощ за консултация с оглед постигане на споразумение преди започване на съдопроизводството или за завеждане на дело и подготовка на документи за завеждане на дело, когато:

- отговаря на условията за получаване на месечна помощ по реда на чл. 9 и 10 от Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане;

- отговаря на условията за подпомагане с целева помощ за отопление за предходния или настоящия отоплителен сезон;

- лица, ползващи социални или интегрирани здравно-социални услуги за резидентна грижа, бременни жени и майки в риск да изоставят децата си, ползващи социални услуги за превенция на изоставянето;

- деца, настанени в приемни семейства или в семейства на роднини или близки по реда на Закона за закрила на детето;

- е дете в риск по смисъла на Закона за закрила на детето;

- лица по чл. 143 и 144 от Семейния кодекс, на лица, ненавършили 21 години, както и на лица, навършили 21 години, по задължения за издръжка, възникнали преди навършване на 21 години в съответствие с Регламент (ЕО) № 4 от 2009 г. на Съвета от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на

съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (ОВ, L 7/1 от 10 януари 2009 г.) и Конвенцията за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството (ОВ, L 192/51 от 22 юли 2011 г.);

- пострадали от домашно или сексуално насилие или от трафик на хора, които не разполагат със средства и желаят да ползват адвокатска защита;

- лица, търсеци или получили международна закрила или ползващи се от временна закрила по реда на Закона за убежището и бежанците, за които предоставяне на правна помощ не се дължи на друго правно основание;

- чужденци, спрямо които е приложена принудителна административна мярка, и чужденци, настанени в специален дом за временно настаняване на чужденци по реда на Закона за чужденците в Република България, които не разполагат със средства и желаят да ползват адвокатска защита.

-лица, на които е отказан или е отнет статут на лице без гражданство в Република България или е прекратено производството за предоставяне на статут на лице без гражданство по реда на Закона за чужденците в Република България, които не разполагат със средства и желаят да ползват адвокатска защита;

-лица, чието запрещение се иска, както и на лица, поставени под запрещение;

-лица с увреждания, получаващи месечна подкрепа съгласно Закона за хората с увреждания, чийто месечен доход не е достатъчен, за да упълномощят адвокат.

В случаите по чл. 22, ал. 1, т. 7, 9, 10 и 12 от Закона за правната помощ НБПП формира преценката си за предоставяне на правна помощ, като взема предвид обстоятелствата по чл. 23, ал. 3 от Закона за правната помощ, установени с документи от съответните компетентни органи, и съобразно определения за страната размер на линията за бедност. Фактите и обстоятелствата по ал. 1 се удостоверяват с документи, издадени от съответните компетентни органи, и с декларация за семейно и имуществено състояние на лицето по образец, утвърден от НБПП.

Когато лицата, кандидатстващи за правна помощ, не удостоверят обстоятелство по чл. 22, ал. 1, НБПП формира преценката си за предоставяне на правна помощ, като взема предвид обстоятелствата по чл. 23, ал. 3, установени с документи от съответните компетентни органи и съобразно определения за страната размер на линията на бедност.

В случаите, когато правната помощ се предоставя от НБПП, информацията по чл. 22, ал. 2 и 3 се събира служебно, като бюро то се снабдява с необходимите документи от съответните компетентни органи по електронен път. Кандидатът за правна помощ удостоверява с документ доходите си или изразява съгласие информацията за тях да бъде изисквана служебно от компетентните органи.

Молбата за предоставяне на правна помощ се отправя до:

НАЦИОНАЛНО БЮРО ЗА ПРАВНА ПОМОЩ

Адрес: гр. София 1421, ул. "Развигор" № 1

Имейл: nbpp@nbpp.government.bg

Телефон: +359 2 8193200

Факс: +359 2 8654812

НАЦИОНАЛЕН ТЕЛЕФОН ЗА ПРАВНА ПОМОЩ - 070018250

Работно време: от 9:00 ч. до 17:00 ч.

Работно време с граждани от 9:00 до 17:00 часа

В случаите по чл. 21, т. 2 и 4 от Закона за правната помощ решението за предоставяне на правна помощ се взема от органа, който ръководи процесуалните действия, или от съответния полицейски или митнически орган, от орган по чл. 13, ал. 1 от Закона за военната полиция или орган по чл. 124б, ал. 1 от Закона за Държавна агенция

"Национална сигурност" по молба на заинтересованото лице, или по силата на закона, като на лицето се разяснява писмено с декларация по образец, утвърден от НБПП, че в случай на осъдително решение или присъда лицето дължи възстановяване на разносните за правна помощ освен в случаите по чл. 23, ал. 2. Отказът за предоставяне на правна помощ се мотивира и подлежи на обжалване по съответния ред. В случаите по чл. 21, т. 1 и 3 решението за предоставяне на правна помощ се взема от председателя на НБПП в 14-дневен срок от предоставянето на документите от съответния компетентен орган, а за лица, пострадали от домашно насилие - в срок до три работни дни от постъпване на заявлението. Отказът се обжалва пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Решението на административния съд е окончателно. Когато е предоставена правна помощ чрез консултация в регионален център за консултиране, лицето може да кандидатства пред НБПП за правна помощ за подготовка на документи за образуване на дело и процесуално представителство и/или представителство в извънсъдебни процедури. Решението се взема от председателя на НБПП в 14-дневен срок от получаването на документите от съответния адвокатски съвет. Отказът за предоставяне на правна помощ се мотивира и подлежи на обжалване, като за обжалването се прилага ал. 2 на чл. 25 от Закона за правната помощ. Актът за предоставяне на правна помощ се изпраща незабавно на съответния адвокатски съвет за определяне на адвокат от Националния регистър за правна помощ.

В съдебното производство, в качеството на частен обвинител, частен тъжител, граждански ищец или граждански ответник, ако пострадалият представи доказателства, че не е в състояние да заплати адвокатско възнаграждение, а желае да има повереник и интересите на правосъдието изискват това, съдът, който разглежда делото, като първа инстанция му назначава повереник.

ПРАВО ДА БЪДЕ ПОДАДЕН СИГНАЛ ЗА ИЗВЪРШЕНОТО ПРЕСТЪПЛЕНИЕ

Органи, пред които може да бъде подаден сигнал за извършеното престъпление

Сигнал за извършеното престъпление може да бъде подаден до органите на Министерство на вътрешните работи, на тел. 112 или в най-близкото Районно управление „Полиция“ или Полицейски участък. Когато сте пострадал от престъпление или сте станал свидетел на такова, Вие можете да подадете сигнал и до прокуратурата.

ПРАВА НА ПОСТРАДАЛИЯ В ДОСЪДЕБНОТО И СЪДЕБНО ПРОИЗВОДСТВО

Когато са налице законен повод и достатъчно данни за извършено престъпление, се образува досъдебно производство. Органът, който образува досъдебното производство, Ви уведомява незабавно, ако сте посочил адрес за призоваване в страната.

В досъдебното производство пострадалият има следните права:

- Да бъде уведомен за правата си в наказателното производство;
- Да получи защита за своята сигурност и тази на близките си;
- Да бъде информиран за хода на наказателното производство;
- Да участва в производството, съгласно установеното в Наказателно-процесуалния кодекс;
- Да прави искания, бележки и възражения;
- Да обжалва актовете, които водят до прекратяване или спиране на наказателното производство;

- Да има повереник.

В съдебното производство пострадалият има следните права:

- Да участва, като частен обвинител. Молбата за участие в съдебното производство като частен обвинител може да бъде устна или писмена. Молбата трябва да съдържа данни за лицето, което я подава, и за обстоятелствата, на които се основава. Молбата се прави най-късно до започване на съдебното следствие пред първоинстанционния съд.

- Да участва, като частен тџжител, когато престъплението се преследва по тџжба на пострадалия. Тџжбата трябва да бъде писмена и да съдържа данни за подателя, за лицето, срещу което се подава, и за обстоятелствата на престъплението. Към тџжбата се прилага документ за внесена държавна такса. Тџжбата трябва да бъде подписана от подателя. Тџжбата трябва да бъде подадена в шестмесечен срок от деня, когато пострадалият е узнал за извършване на престъплението, или от деня, в който пострадалият е получил съобщение за прекратяване на досъдебното производство, на основание, че престъплението се преследва по тџжба на пострадалия.

- Да участва, като граждански ищец и да предяви граждански иск за обезщетение на вредите от престъплението. Гражданският иск не може да се предяви в съдебното производство, когато е предявен по реда на Гражданския процесуален кодекс.

- Да участва, като граждански ответник, когато срещу него е предявен граждански иск.

Права на свидетеля

- Да си служи с бележки за цифри, дати и други, които се намират у него и се отнасят до неговите показания;

- Да получи възнаграждение за загубения работен ден и да му бъдат заплатени разносните, които е направил;

- Да иска отмяна на актовете, които накърняват правата и законните му интереси;

- Да се консултира с адвокат, ако смята, че с отговора на поставения въпрос се накърняват правата му, с оглед уличаването му в извършване на престъпление или на неговите възходящи, низходящи, братя, сестри или съпруг или лице, с което той се намира във фактическо съжителство.

ПРАВО ДА БЪДЕ ПОДАДЕН СИГНАЛ ПРИ НАРУШАВАНЕ НА ПРАВАТА НА ПОСТРАДАЛИЯ ОТ КОМПЕТЕНТНИЯ ОРГАН, ДЕЙСТВАЩ В РАМКИТЕ НА НАКАЗАТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО

При нарушаване на правата на пострадалия от компетентния орган, действащ в рамките на наказателното производство, пострадалият може да подаде сигнал, както следва:

- до наблюдаващия досъдебното производство прокурор;

- пред прокурор от горестоящата прокуратура в рамките на досъдебното производство;

- пред компетентния съд, в съдебната фаза на наказателното производство.

ПРАВО ДА ПОЛУЧИТЕ ЗАЩИТА ЗА СЕБЕ СИ И СВОИТЕ БЛИЗКИ. УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ПОЛУЧАВАНЕ НА ТАКАВА ЗАЩИТА

По предложение на прокурора със съгласие на пострадалия или по искане на пострадалия съответният първоинстанционен съд може да забрани на обвиняемия:

1. да доближава непосредствено пострадалия;
2. да осъществява контакт с пострадалия под каквато и да е форма, включително по телефон, чрез електронна или обикновена поща и факс;
3. да посещава определени населени места, райони или обекти, в които пострадалият пребивава или посещава.

Съдът уведомява пострадалия за възможността да бъде издадена Европейска заповед за защита.

Защита на свидетеля

- По искане на свидетеля или с негово съгласие прокурорът, съдията-докладчик или съдът вземат мерки за неговата незабавна защита, когато са налице достатъчно основания да се предполага, че в резултат на свидетелството е възникнала или може да възникне реална опасност за живота или здравето на свидетеля, на неговите възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които се е намирал в особено близки отношения. Защитата на свидетеля е временна и се осъществява чрез: осигуряване на лична физическа охрана или запазване в тайна на неговата самоличност. Лична физическа охрана може да се осигури и по отношение на възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които свидетелят се намира в особено близки отношения, с тяхно съгласие или със съгласие на законните им представители.

- Когато се касае за наказателни производства по тежки умишлени престъпления от общ характер и по всички престъпления, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, свидетелят може да бъде включен в програма за защита, съгласно Закона за защита на лица, застрашени във връзка с наказателното производство. Специална защита по този закон могат да получат следните застрашени лица в наказателното производство: свидетел, частен обвинител, граждански ищец и лица, пряко свързани с тях - възходящи, низходящи, братя, сестри, съпруг или лица, с които се намират в особено близки отношения. Включването в Програмата за защита става по предложение на окръжния прокурор до главния прокурор, а в съдебното производство – на съдията-докладчик до главния прокурор. Предложението за предоставяне на защита се прави служебно или по искане на застрашеното лице, разследващия орган или наблюдаващия прокурор. Когато предложението не изхожда от застрашеното лице е необходимо и неговото изрично писмено съгласие. Разпореждането на главния прокурор или решението на Съвета по защита се съобщава на органа, внесъл предложението, чрез Бюрото по защита към главния прокурор. Включването в програмата се осъществява чрез сключване на писмено споразумение между Бюрото за защита и застрашеното лице или настойника или попечителя му, ако то е недееспособно.

ПРАВО НА ФИНАНСОВА КОМПЕНСАЦИЯ ОТ ДЪРЖАВАТА, ПРИ УСЛОВИЯТА И ПО РЕДА НА ЗАКОНА ЗА ПОДПОМАГАНЕ И ФИНАНСОВА КОМПЕНСАЦИЯ НА ПОСТРАДАЛИ ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Право на финансова компенсация от държавата по **Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления** имат български граждани или граждани на държави - членки на Европейския съюз, както и чужди граждани в случаите, предвидени в международен договор, по който Република България е страна.

Финансова компенсация по Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления се предоставя за престъпленията:

- 1. тероризъм; умишлено убийство; опит за убийство; умишлена тежка телесна повреда; блудство; изнасилване; трафик на хора;**
- 2. престъпления, извършени по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група;**
- 3. други тежки умишлени престъпления, от които като съставомерни последици са настъпили смърт или тежка телесна повреда.**

Законът за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления се прилага за горепосочените престъпления, извършени след 30 юни 2005 г.

При условията и по реда на ЗПФКПП, финансова компенсация могат да получат пострадали, претърпели **имуществени вреди**. Когато пострадалият е починал в резултат на престъплението, правото на финансова компенсация преминава върху неговите наследници или върху лицето, с което се е намирал във фактическо съжителство.

Пострадалите от престъпления могат да претендират за финансова компенсация след приключване на наказателното производство, при влязъл в сила акт на органите на съдебната власт:

- осъдителната присъда, включително в случаите, когато делото е било разгледано в отсъствие на подсъдимия;
- споразумението за решаване на делото в досъдебното производство;
- прокурорския или съдебния акт, с който наказателното производство е било прекратено, с изключение на случаите, когато прекратяването е на основание чл. 24, ал. 1, т. 1, 7, 8а и 9 от Наказателно-процесуалния кодекс;
- прокурорския или съдебния акт, с който наказателното производство е било спряно поради неразкриване на извършителя на престъплението.

Молбата за финансова компенсация се подава до **Националния съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления към Министерство на правосъдието, в едногодишен срок** след влизането в сила на съответния акт на органите на съдебната власт. Молбата може да бъде подадена и чрез организация за подкрепа на пострадали или чрез областния управител по настоящ адрес на пострадалия. Молбата за финансова компенсация се разглеждат в едномесечен срок от датата на постъпването ѝ, като при необходимост този срок може да бъде удължаван до три месеца.

Образец на молбата за финансова компенсация и списък с необходимите документи за разглеждане се предоставя на пострадалиите от Националния съвет, областните управители, органите на Министерството на вътрешните работи и организациите за подкрепа на пострадали, както и в електронен вариант на интернет страницата на Националния съвет – www.compensation.bg.

Финансовата компенсация се изразява в предоставяне от държавата на парична сума, като максималният ѝ размер не може да надвишава 10 000 лв. Когато финансовата компенсация се предоставя за издръжка на лица, ненавършили 18-годишна възраст, размерът за всяко едно лице е до 10 000 лв.

Финансовата компенсация обхваща, заедно или поотделно, имуществените вреди, които са пряка последица от престъплението и се изразяват във:

- разходи за лечение, с изключение на разходите, които се поемат от бюджета на Националната здравноосигурителна каса;
- пропуснати доходи;
- разходи по плащане на съдебни и деловодни разноски;
- пропуснати средства за издръжка;
- разходи по погребение;
- други имуществени вреди.

За повече информация се обърнете към:

**МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО
НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ ЗА ПОДПОМАГАНЕ И КОМПЕНСАЦИЯ
НА ПОСТРАДАЛИ ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ**

Адрес: Експертна комисия към Националния съвет
за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления

гр. София 1040, ул. „Славянска” № 1

Уеб страница: www.compensation.bg

Е-мейл: compensation@justice.government.bg

Лице за контакт, съгласно чл. 18, ал. 9 от Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления:

Елисавета Баджакова – член на Експертната комисия към НСПКПП

Е-мейл: E_Badzhakova@justice.government.bg; Тел.: 02/9237 359.

Приемни дни: вторник и четвъртък - от 13.00 до 16.00 ч. в сградата на Министерство на правосъдието на бул. „Дондуков” 2А, ет. 7, стая 827.

ПРАВА НА ПОСТРАДАЛИТЕ ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ В ТРАНС-ГРАНИЧНА СИТУАЦИЯ

Български граждани, пострадали от престъпление на територията на страна-членка на Европейския съюз

Задграничните представителства на Република България в държавите – членки на Европейския съюз, информират писмено българските граждани, които се намират там и са пострадали от престъпления на територията на приемащата държава, за компетентните органи в тази държава, към които могат да се обърнат относно реда за получаване на подпомагане и финансова компенсация, за възможността да подадат молба за финансова компенсация до компетентния орган на съответната държава, чрез Националния съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления към

Министерство на правосъдието, както и за условията и реда за получаване на съответния вид подпомагане на територията на Република България.

Граждани на други държави, пострадали от престъпления на територията на Република България

Националният съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления към Министерство на правосъдието оказва съдействие на граждани на други държави, законно пребиваващи на територията на Република България, за предоставяне на формите на подпомагане по Закона за подпомагане и финансова компенсация на пострадали от престъпления. Националният съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления към Министерство на правосъдието приема и решава молбите за финансова компенсация, подадени от граждани на други държави, законно пребиваващи на територията на Република България.

За повече информация се обърнете към:

**МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО
НАЦИОНАЛЕН СЪВЕТ ЗА ПОДПОМАГАНЕ И КОМПЕНСАЦИЯ
НА ПОСТРАДАЛИ ОТ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ**

Адрес:

Експертна комисия към Националният съвет
за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления
гр. София 1040, ул. „Славянска” № 1

Уеб страница: www.compensation.bg; Е-мейл: compensation@justice.government.bg